

Spółdzielnia Baywind Energy

Wiatr zmian odmienił stosunek ludzi do odnawialnej energii oraz myślenie o tym, jak może być ona gromadzona. Również przedsiębiorstwa społeczne mają w tym swój udział. Relacjonuje Graham Readfearn

Tłum. Jakub Jedliński

Gdy Ken i Marie Fletcher chcą zobaczyć, jak rozwija się ich inwestycja, wystarczy, że wyjrzą przez okno na często szare, ale nigdy ponure kumbryjskie niebo (Kumbria, hrabstwo w północnej Anglii). Bowiem na szczycie Harlock Hill, znajduje się pięć turbin wiatrznych, należących do nich i do pozostałych 1350 członków Spółdzielni Baywind Energy. „Czasem, gdy wieczorem wyjrzy się przez okno, można zobaczyć jak promienie słońca odbijają się w turbinach”, mówi 78 letni Ken. „Można zobaczyć również smugi dymu z kominów atomowej elektrowni w Windscale”. Elektrownia wiatrowa Harlock Hill Wind Farm wychodzi na Zatokę Morecamb, znajduje się w pobliżu miasteczka Ulverston i wytwarza wystarczająco dużo energii, aby przez cały rok zaopatrywać 1300 domów. Historia Harlock Hill jest dość burzliwa, jednak przez ostatnie kilka lat, dla przedsiębiorstwa, wiały dobre wiatry. Od 1999 roku współdziałowcy, co roku otrzymują 6% zwrot wkładu włożonego w spółdzielnię. Baywind powstała, jako część projektu prowadzonego przez szwedzkie przedsiębiorstwo energetyczne Vindkompaniet. W Skandynawii, źródła energii odnawialnej często należą do wspólnot. Vindkompaniet chciało, aby podobnie stało się w Wielkiej Brytanii, a Baywind Company stanowiło integralną część tego planu. Jednak Szwedzi musieli uznać brytyjski system planowania i kontroli za więcej, niż frustrujący – gdyż, po wybudowaniu i uruchomieniu Harlock Hill, wrócili do domu. Jednak wiara w projekt, w jego fundamentalną wartość społeczną, jaką jest wspólnotowa własność, etyczność inwestycji i odnawialność energia, była tak duża, że siedem osób doprowadziło inwestycję do punktu, w którym znajduje się ona obecnie. Richard Scott, botanik i członek założyciel Baywind przypomina sobie reakcję, jaką projekt wywołał, gdy został w 1996 roku przedstawiony lokalnej radzie. „Przyjęli go niebyt dobrze. Byłem wówczas członkiem rady miejskiej i byłem jedyną osobą gotową poprzeć ten projekt”, przypomina sobie Richard, który mieszka około 1,5 km od elektrowni. W Wielkiej Brytanii, Baywind jest jedyną spółdzielnią działającą w sektorze odnawialnej energii. Turbiny wiatrzne nie są tanie, ich cena, zależnie od wydajności, wynosi od 750 000 do 3 milionów funtów. Baywind wykorzystał oferty sprzedaży udziałów i kredyty bankowe, żeby kupić pierwszą z turbin – w tej chwili przedsiębiorstwo posiada ich pięć. Współdziałowcy mogą zainwestować każdą sumę od 300 do 20 000 funtów. 20 000 funtów stanowi próg będący prawnym ograniczeniem sprzedaży udziałów w spółdzielniach. Zarówno sektor elektrowni konwencjonalnych jak i wykorzystujących źródła odnawialne jest zdominowany przez niewielką liczbę wielkich firm, takich, jak należące do Niemców przedsiębiorstwa Powergen i Npower. To, na czym zależy Baywind, to umożliwienie wspólnotom, które udostępniają terenów dla turbin, uzyskiwanie z nich dochodu i tym samym wynagrodzenie im, ich wysiłków. Kiedy argumenty dotyczące odnawialnej energii zostały uznane, pojawiła się kwestia estetycznej strony turbin, co oczywiście ujawniło różne osobiste preferencje. Osoby inwestujące w Baywind, takie jak Fletcherowie, często miały silne powody, żeby poprzeć ten projekt. „Zawsze wiedzieliśmy, że

Artykuł został przetłumaczony w ramach projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej” finansowanego ze środków Inicjatywy Wspólnotowej Equal

istnieją inne sposoby wytwarzania energii” mówi Marie. „Podróżowaliśmy, żeby zobaczyć, jak takie inwestycje zostały zrealizowane gdzieindziej. Byliśmy przeciwni elektrowniom atomowym, naprawdę uważaliśmy, że wszystko byłoby lepsze, niż to! Kiedy usłyszeliśmy o elektrowniach wiatrowych, pomyśleliśmy, że powinniśmy przestać debatować a zacząć działać”. Pieniądze, które zainwestowali w to przedsięwzięcie zaczęły na siebie pracować i Ken mówi, że doradziłby taką inwestycję, każdemu przyjacielowi, który miałby kilkaset funtów oszczędności. Richard Scott stwierdza, że Marie i Ken, którzy wcześniej uczestniczyli w Kampanii na Rzecz Rozbrojenia Nuklearnego (Campaign Nuclear Disarmament), są po prostu wzorcowymi współdziałowcami Baywind. Wierzą w konieczność wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, przeciwstawiają się energii atomowej i są w wieku, który daje im pozycję umożliwiającą zainwestowania pewnej sumy pieniędzy. Baywind założył firmę zarządzającą – Energy4All – której celem jest praca z grupami w całym kraju w celu tworzenia projektów podobnych do Harlock Hill. W przyszłym roku planuje również, trzy oferty sprzedaży udziałów dla spółdzielczych elektrowni wiatrowych w hrabstwach Lincoln i Oxford oraz w Szkocji. Andrew King prezes Baywind, posiada ponad trzydziestoletnie doświadczenie, jako menedżer w dziale planowania strategicznego dwóch dużych przedsiębiorstw, wice-prezes Harvey Tordoff może pochwalić się równie imponującym CV. *„Bez tych umiejętności Baywind prawdopodobnie nigdy nie rozwinęłoby się w tak dobrze prosperujące przedsiębiorstwo społeczne – umiejętności te są cenne i rzadkie”* mówi. *„Chcemy, aby Energy4All było głównym źródłem, z którego mogłyby korzystać różnorodne spółdzielnie. Mamy niebywale lojalnych członków, którzy chcieliby rozpowszechnić naszą działalność na cały świat”.* Andrew wyjaśnia, że tak, jak Baywind początkowo tworzyło zespół z prywatnymi firmami, tak w przyszłości zobaczymy spółdzielnie, które będą łączyć się developerami, żeby rozpocząć swoje projekty. *„Ze względu na skalę tego, co robimy, musimy prowadzić nasze przedsięwzięcie na zasadach własnego biznesu”* mówi. *„Staramy się połączyć ideę przedsiębiorstwa społecznego z dobrze prosperującą firmą”.* Firma Baywind stara się być, i aktualnie jest, całkowicie niezależna finansową – wiele przedsiębiorstw społecznych z trudem mogłoby to osiągnąć. Jednak podobnie, jak inne przedsiębiorstwa społeczne, nigdy nie odsunęło z obszaru swojego działania kwestii społecznych. *„Chcemy, aby społeczności brały udział w przedsięwzięciach, które często są im narzucane przez większe firmy”* mówi Andrew King. *„Kiedy idziemy do banku, prosimy, aby traktować nas jak inne firmy. Jeśli nie będziemy rzetelnie spłacać kredytu, nie pożyczą nam więcej pieniędzy”.* Na razie Baywind należy do wyjątkowych przedsięwzięć, wydaje się jednak, że stan ten nie potrwa długo. Angela Duignan, menedżerka ds. rozwoju projektów w Energy4All, codziennie odbiera telefony od społeczności lokalnych z całej Wielkiej Brytanii, które chcą pójść śladem firmy. *„Zazwyczaj mówimy im, że przede wszystkim muszą mieć pieniądze – czasem, kończy to całą rozmowę”*, mówi Angela. *„Zazwyczaj mamy telefony po kontakcie społeczności z developerem. Mówimy im, że jesteśmy w stanie pomóc im w szukaniu pieniędzy, jeżeli do pewnego etapu dojdą sami”.* Baywind jest przekonane, że w tym zdominowanym przez duże firmy sektorze, można dać społecznościom możliwość budowania lokalnych elektrowni wiatrowych i realizacji innych projektów związanych z wytwarzaniem odnawialnej energii. Andrew King dodaje, *„Potrzebujemy systemu podatkowego i struktur zachęcających do takich inicjatyw – w Danii tak się stało, ale u nas jeszcze ciągle nie. Potrzeba jest oczywista – jesteśmy przytłoczeni liczbą telefonów, a 4000 osób oczekuje, że zostanie*

członkami lokalnych spółdzielni energetycznych". Uznanie nagrody przez jurorów Enterprising Solution Award, jest pierwszym publicznym dowodem uznania dla dokonań członków Baywind. Skoro do tej pory sukces firmy trwa, Baywind łapie wiatr w żagle, który pcha społeczność ku lepszej, bardziej stabilnej przyszłości.

Biografia biznesowa

Baywind Energy Co-operative Ltd Unit 22

Trinity Enterprise Center

Furness Business Park

Barrow in Furness, Cumbria LA 14 2PN

TEL 01229 821028

E-MAIL: info@baywind.co.uk

STRONA WWW: baywind.co.uk

FORMA PRAWNA: Spółdzielnia

SEKTOR: Energia odnawialna

CELE SPOŁECZNE: Wytwarzanie energii odnawialnej, zapewnianie atrakcyjnych i etycznych możliwości biznesowych, umożliwianie społecznościom wytwarzania odnawialnej energii w miejscu, w którym żyją.

CELE BIZNESOWE: Stworzenie większej liczby spółdzielczych elektrowni wiatrowych, zapewnianie doradztwa i pakietu wspomagającego inne projekty.

DATA REJESTRACJI: 1996

LICZBA PRACOWNIKÓW: 2 na pełen etat, 3 na część etatu

LICZBA WOLONTARIUSZY: około 40

KLUCZOWI KLIENCI: Good Energy i inni dostawcy energii odnawialnej

GŁÓWNI WSPÓŁUDZIAŁOWCY/PARTNERZY: 1350 członków spółdzielni, właściciele gruntów, developerzy.

ROCZNY OBRÓT: 500 tysięcy funtów

ŹRÓDŁA DOCHODU: Sprzedaż energii wytwarzanej przez turbiny wietrzne

PROCENT DOCHODU UZYSKIWANEGO Z HANDLU: 100%

POTENCJAŁ INWESTYCYJNY: Średni zwrot inwestycji: 6% lub 8% w przypadku podatników

PLANY NA NAJBLIŻSZE 5 LAT: 6 spółdzielni ma zostać założonych w najbliższym czasie, a założenie kolejnych 6 jest rozważane.

POKONANE PRZESZKODY: *Nie popełniliśmy zasadniczych błędów, ale mnóstwo małych pomyłek, nauczyliśmy się, że musimy utrzymywać dobre relacje z naszymi sąsiadami*".

WYZWANIA: *„Móc sprostać największym potrzebom”.*

W JAKI SPOSÓB WŁADZA MOGŁABY WESPRZEĆ DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI?: *„Umożliwić społecznościom dostęp do kapitału, którego potrzebują, aby zaangażować się w budowę elektrowni wytwarzających odnawialną energię”.*

Komentarz jurora

Geraldin Peacock, przewodnicząca Królewskiej Komisji Charytatywnej (Charity Commission)

Konfrontując się z wyzwaniami ekologicznymi, jakim musi stawić czoła nasza planeta, ludzie zachowują się różnorako. Niektórzy są zdezorientowani obrazem

Artykuł został przetłumaczony w ramach projektu „W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej” finansowanego ze środków Inicjatywy Wspólnotowej Equal

zagrożeń globalnych, przedstawianym przez naukowców i media. Inni dostrzegają wagę problemu, jednak czują się mało znaczący, bezradni i przytłoczeni jego ogromem. Bardzo niewielu stara się znaleźć rozwiązanie i jako jeden ze środków zaradczych, samemu podjąć inicjatywę. Baywind pokazuje, że przyszłość nie jest zdeterminowana, oraz że można na nią wpływać poprzez działanie w naszych społecznościach – a w przypadku współpracy, również poprzez działanie na skalę międzynarodową.